

निष्प्रभेऽस्मिन्निरालोके सर्वतस्तमसावृते ॥ बृहदंडमभूदेकं प्रजानां बीजमव्ययं ॥ २९ ॥ युगस्यादौ निमित्तं तन्महद्विव्यं प्रचक्षते ॥ यस्मिन्संश्रूयते सत्यं ज्योति
ब्रह्मसनातनं ॥ ३० ॥ अद्भुतं चाप्यचिंत्यं च सर्वत्र समतांगतं ॥ अव्यक्तं कारणं सूक्ष्मं यत्तत्सदसदात्मकं ॥ ३१ ॥ यस्मात्पितामहोज्ज्ञे प्रभुरेकः प्रजापतिः ॥ ब्र
ह्मासुरगुरुः स्थाणुर्मनुः कः परमेष्ठ्यथ ॥ ३२ ॥ प्राचेतसस्तथा दक्षो दक्षपुत्राश्च सप्त वै ॥ ततः प्रजानां पतयः प्राभवन्नेकविंशतिः ॥ ३३ ॥ पुरुषश्चाप्रमेयात्मायं
सर्वऋषयो विदुः ॥ विश्वे देवास्तथा दित्यावसवोथाश्विनावपि ॥ ३४ ॥ यक्षाः साध्याः पिशाचाश्च गुह्यकाः पितरस्तथा ॥ ततः प्रसूता विद्वांसः शिष्टा ब्रह्मर्षिस्त
माः ॥ ३५ ॥ राजर्षयश्च बहवः सर्वैः समुदिता गुणैः ॥ आपो द्यौः पृथिवी वायुरंतरिक्षं दिशस्तथा ॥ ३६ ॥

च्छव्यादत्तस्वरूपं अनिर्वचनीयमित्यर्थः ॥ ३१ ॥ यस्मादंडात्पितामहः सवैशरीरीप्रथमः हिरण्यगर्भः समवर्ततापइत्यादिश्रुतिप्रसिद्धः अस्यरजःसत्वतमोगुणप्रधानानित्रीणिरूपाण्याह ब्रह्मा सुरगुरुर्विष्णुः स्थाणुः रुद्रः ब्रह्मणोविभूतीः सृष्टिकर्मप्रधाना आह मनुरित्यादिना ॥ ३२ ॥ दक्षपुत्राः सप्त क्रोधस्तमोदमश्चैव विक्रीतोथांगिरास्तथा कर्दमोश्वश्वसमैते दक्षपुत्राः प्रकीर्तिता इत्यन्यत्रोक्ताः एकविंशतिर्मरीच्यादयः सप्तमनवश्चतुर्दशेति यथोक्तं ब्रह्मांडपुराणे ऋषयः सप्तपूर्वे ये मनवश्च चतुर्दश एते प्रजानां पतय एभिः कल्पः समाप्यत इति ॥ ३३ ॥ विष्णोर्विभूतिपालनकर्मप्रधानामश्व्यंतामाह पुरुषश्चेति यं मत्स्यकूर्ममैरालादिविग्रहं ॥ ३४ ॥ स्थाणोर्विभूतीः संहारकर्मप्रधाना आह यक्षा इति ततो ब्रह्मांडात् ब्रह्मर्ष्याद्याः कृत्स्नसंसारसंहारकज्ञानप्रधानाः ॥ ३५ ॥ आपइत्यादिकं षट्कं वद्विपुरुषयोरप्युपलक्षणं दिशः द्यौरित्येताभ्यां तदभिमानिनौ चंद्रसूर्यौ गृह्येते अंतरिक्षं आकाशः एतच्च मूर्त्यष्टकं स्थाणोरेव विभूतिः ॥ ३६ ॥